

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет фізичного виховання і спорту

Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фітотерапія у фізичній терапії

Освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія»

Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
фізичної терапії, ерготерапії
Протокол № 2 від “” вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Фітотерапія у фізичній терапії
Освітня програма	«Фізична терапія, ерготерапія»
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	227 «Фізична терапія, ерготерапія»
Галузь знань	227 Охорона здоров'я
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	4/7
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua

2. Опис дисципліни

Мета та цілі дисципліни
<p>Мета: ознайомлення студентів з найпоширенішими лікарськими рослинами та препаратами, виготовленими з них. Особлива увага приділяється найбільш поширеним лікарським рослинам помірних широт, їх ботанічній та фармакологічній характеристиці; практичному застосуванню цих рослин у народній та офіційній медицині та заходам безпечної поведінки з ними. Висвітлено питання застосування лікарських рослин при різних захворюваннях; загальні питання заготівлі, сушіння та їх зберігання; дозування і тривалість застосування препаратів з лікарських рослин; загальні відомості про діючі речовини.</p> <p>Основним завданням курсу є вивчення лікарських рослин, які можуть бути використані для ефективного лікування і профілактики різних хвороб, особливо тих рослинних лікувальних засобів, які безпосередньо можна застосовувати при захворюваннях внутрішніх органів, травмах і захворюваннях опорно-рухового апарату як допоміжний засіб фізичної терапії у гострому періоді та у час затухання патологічного процесу..</p> <p>Цілі вивчення дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> – засвоєння теоретичного матеріалу програми дисципліни; – оволодіння практичними навичками, передбаченими програмою; – вивчення характеристик основних офіційних лікарських рослин, їх ефектів та показань до застосування; - ознайомлення з небезпечними властивостями отруйних рослин та з препаратами, виготовленими на їх основі; - набуття навичок щодо сучасних методик використання фітопрепаратів в аспекті фізичної терапії.
Компетентності
<p>Бакалавр фізичної терапії, ерготерапії повинен мати:</p> <p>ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.</p>

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

СК 24. Здатність критично оцінювати нові теорії ерготерапії, демонструвати інноваційне та критичне мислення для розробки нових методів ерготерапії на основі даних сучасних клінічних досліджень.

Програмні результати навчання

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності (додаток 4).

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

3. Структура дисципліни

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Поняття про фітотерапію, її значення і місце в сучасній медицині і фармації. Переваги і недоліки фітотерапевтичних засобів. Біологічно активні речовини лікарських рослин.	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: <ul style="list-style-type: none"> • Поняття про фітотерапію, лікувальні рослини, лікарські форми з рослинної сировини. • Переваги і недоліки фітотерапевтичних засобів. • Передозування фітопрепаратами. • БАР. Що містяться у рослинах. 	•
2.	Фармакотерапевтична класифікація лікарських рослин. Сучасні уявлення про механізми дії фітотерапії. Отруйні і сильнодіючі рослини у терапії різних захворювань.	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: <ul style="list-style-type: none"> • Отруйні і сильнодіючі рослини. Відомості про отруйні властивості деяких лікарських рослин. • Класифікація рослин за ступенем токсичності. • Правила запобігання отруєнь лікарськими рослинами. • Принципи надання допомоги при 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, • Завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

		отруєннях рослинами.	
3.	Взаємозв'язок між хімічним складом і фармакологічною дією ЛРС. Фітотерапія захворювань органів дихання.	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: <ul style="list-style-type: none"> • Основні групи лікарських рослин за їх терапевтичним впливом на дихальні шляхи: антимікробні, • відхаркувальні, • потогінні та жарознижувальні, спазмолітичні, гіпосенсибілізуювальні, протизапальні. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
4.	Фітотерапія захворювань серцево-судинної системи. Серцеві глікозиди.	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: <ul style="list-style-type: none"> • Серцеві глікозиди. • Основні принципи фітотерапії гіпертонічної хвороби • ішемічної хвороби серця, атеросклерозу, • серцевої недостатності, • порушень серцевого ритму. 	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
5.	Фітотерапія захворювань органів ШКТ та сечовидільної системи.	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: <p>Лікарські рослини, що збуджують апетит і стимулюють секреторну функцію травного каналу, протизапальні, обволікаючі, проносні, антидіарейні, вітрогонні (кармінативні), глистогінні, спазмолітичні, регенераторні, гіперкоагулювальні (кровоспинні) та такі, що регулюють шлункову гіперсекрецію.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи
6.	Ароматерапія. Поняття про аромамасаж, фітодієтику, фіто косметики, фітодизайн та фітоніринг.	Розглянути поняття, формувати знання, узагальнити основні положення для формування загальних та спеціальних компетентностей із таких питань: <p>Показання до використання аромотерапії. Призначення фітодієтики. Складові фітокосметики. Поняття про фітоніринг.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тести вхідного рівня знань, • Тести вихідного рівня знань, • Контрольні запитання, завдання для індивідуальної роботи, • Завдання для самостійної роботи

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Практичне заняття	50
Самостійна робота	20
Знання термінів	30
Екзамен	-
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Модуль 1				
Навчальна (аудиторна робота)				
Змістовий модуль 1				
Робота на парах	Оцінка за самостійну роботу	Оцінка за знання термінології	Екзамен	Разом
50	20	30	-	100

Оцінювання відповідей студентів на семінарських заняттях відбувається за 100 бальною шкалою.

Підсумкова оцінка за вивчення дисципліни складається із математичної суми балів за роботу на парах (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,5, максимально – 50 балів), отриманих балів за самостійну роботу (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,2, відповідно максимальний бал за самостійну роботу може скласти 20 балів), оцінки за знання термінології (чи практичних навичок) (оцінка виставляється у 100-бальній шкалі і множиться на ваговий коефіцієнт 0,3, відповідно максимальний бал може скласти 30 балів). Відповідно, по завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих оцінок у підсумку може скласти 100 балів.

Критерії оцінювання за 100-бальною шкалою:

1. Створення і демонстрація мультимедійної презентації на занятті:

60 балів – презентація з граматичними та стилістичними помилками, усний супровід – читання з листка або прозірок, без практичних прикладів, без ілюстрацій, без власних пояснень, без відповідей на питання слухачів (поверхневе володіння матеріалом).

70 балів - презентація з незначними граматичними та стилістичними помилками, усний супровід – читання з листка або прозірок, без практичних прикладів, з ілюстраціями, без власних пояснень, з частковими відповідями на питання.

80 балів - презентація без граматичних та стилістичних помилок, усний супровід – читання з листка або прозірок, з практичними прикладами, з ілюстраціями, без власних пояснень, з можливістю відповісти на окремі питання стосовно теми презентації.

90 балів - презентація без граматичних та стилістичних помилок, усний супровід – читання з листка або прозірок, з практичними прикладами, з ілюстраціями, з власними поясненнями, з можливістю відповісти на всі питання стосовно теми презентації.

100 балів - презентація без граматичних та стилістичних помилок, усний супровід – вільне володіння текстом, з практичними прикладами, з ілюстраціями, з власними поясненнями, з можливістю відповісти на всі поставлені питання, знання використаної термінології.

2. Усні відповіді на питання, що винесені на заняття, у тому числі – питання для завдань для самостійної роботи, участь у обговоренні мультимедійних презентацій інших студентів:

90-100 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання,

не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.

70-89 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.

50-69 балів – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.

Менше 50 балів – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа (відеофайли, рисунки, схеми), лабораторне обладнання, таблиці, муляжі та інше
Література:	
Основна:	
<ol style="list-style-type: none">1. Фітотерапія та ароматерапія : метод. вказ. до проведення практич. занять для магістрів 1-го курсу ІV мед. фак-ту / упоряд. А. Г. Істомін, О. Л. Сивенко, О. В. Резуненко та ін. – Харків : ХНМУ, 2020. – 24 с.2. Фітотерапія інсомнії : навчальний посібник / В. І. Кривенко [та ін.] ; Запоріж. держ. мед. ун-т, Навч.-наук. мед. центр "Університет. клініка". - Вид. 2-е, допов. - Запоріжжя, 2018. - 255 с.3. Фітотерапія у гастроентерології: навч.- посібник /В.Кривенко, М. Колесник, В.Корнієвська.- Медкнига, К. 2021.- 296 с.4. Фітотерапія в кардіології: навч. посібник / Ю. І. Корнієвський, О. В. Крайдашенко, М. П. Красько, Н. Ю. Богуславська, В. Г. Корнієвська. - Запоріжжя : Вид-во ЗДМУ, 2017. – 470 с.5. Андріюк, Л. В. Альтернативний погляд на проблему хвороби : навч.-методичний посібник / Л. Андріюк, Т. Гарник, С. Семенова ; Львів. нац. мед. ун-т ім. Д. Галицького. - Львів ; Дрогобич : Посвіт, 2019. - 85 с.6. Лікарські засоби рослинного походження у клінічній практиці і народній медицині : навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівня акредитації / Т. П. Гарник [та ін.]; за заг. ред. Гарник Т. П. ; Київ. мед. ун-т [та ін.]. - Київ ; Житомир : Євенок О.О., 2017. - 497 с.7. Основи фітотерапії і гомеопатії / О. І. Волошин [та ін.] ; за заг. ред. О. І. Волошина. - Вид. 2-ге, переробл. та допов. . - Чернівці : Місто, 2017. - 607 с.8. Введення у фітотерапію - аспекти фармакогнозії : навчальний посібник для студентів медичного і стоматологічного факультетів 2 курсу навчання (IV семестр) / Т. П. Гарник [та ін.] ; за заг. ред. Т. П. Гарник ; ПВНЗ Київ. мед. ун-т. - Київ : Вініченко, 2019. - 243 с.	
Додаткова	
<ol style="list-style-type: none">1. Сучасна фітотерапія : навч. посіб. / С. В. Гарна, І. М. Владимірова, Н. Б. Бурд та ін. – Харків : «Друкарня Мадрид», 2016. – 580 с.	

2. Лікарські рослини і фітотерапія : практикум / Мінарченко В.М., Ємельянова О.І., Нікітіна О.О. та ін. - К. : Фітосоціоцентр, 2015. – 128 с.
3. .Основи фармакогнозії і фітотерапії. Навчальний посібник. За загальною редакцією Гарник Т.П., Князевича В.М., Туманова В.А. – Житомир : Вид. ПП «Рута», 2015р. 456 с. іл.
4. Лікарські рослини. Енциклопедичний довідник / Ред.. А.М. Гродзінського. – К. : Українська енциклопедія, 1992. – 543 с.
5. Аннамухаммедова О. О. Лікарські рослини : навч.-метод. посібник / О. О. Аннамухаммедова, А. О. Аннамухаммедов. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2004. – 204 с.
6. Чекман І. С. Клінічна фітотерапія / І. С. Чекман. – Київ : Видавництво А.С.К., 2003. – 552 с.
7. Курортна справа [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Г.А. Богатирьова; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. Туризму та країнознавства. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2019. – 64 с.
8. Бджільництво. Апітерапія. Фітотерапія в руках людини : матеріали науч.-практ. конф. / голов. ред. Овсяник В.І. - Сімф. : Аріал, 2013. - 219 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.pharmencyclopedia.com.ua>
2. <http://www.osvita.com.ua> - освітній портал.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра фізичної терапії, ерготерапії м.Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 103 тел. +38(0342) 59-61-47 https://kfr@pnu.edu.ua
Викладач	Шеремета Лідія Миколаївна, доктор медичних наук, професор
Контактна інформація викладача	+380962796742 lidia.sheremeta@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни.

Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» ➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі
--------------------------	---

	<p>студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». ➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”. ➤ Лист МОН України “До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності”. <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 4-5.</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу.</p> <p>Також за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) – стор. 3.</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Викладач: Шеремета Л.М.